Archeologický ústav Akademie věd České republiky v Brně

Přehled výzkumů

53-1

Brno 2012

Přehled výzkumů

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal
Ročník 53
Volume 53

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady
Head of editorial board Pavel Kouřil

Redakční rada Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozlowski, Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography Alice Del Maschio

Software
Software Adobe InDesign CS5

Fotografie na obálce
Cover Photography Prusiek, lok. 25. Hrob č. 22, zlato (viz obr. 6. na str. 78)

Adresa redakce
Adress Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html

Tisk
Print Azu design s.r.o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648
Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2012
Náklad 400 ks
Časopis je na seznamu neinpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2012 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

Pančava. Zde bylo v základových pasech zkoumáno 19 objektů. Objevily se zde zásobní jámy (obj. č. 16), hluboké žlaby (č. 1/2 a 14), okrajové části rozlehlejších objektů (č. 10), mělké jámy (č. 4–8, 15), kůlové jamky (č. 3, 9, 11, 17–20). Keramická produkce se shoduje s výše popsanými nálezy.

Objekty zjištěné pod místní částí Pančava vymezují plochu 4 ha. Osídlení LnK sahá od bezprostředního dotyku současného regulovaného potoka Doubravky výše po svahu až zhruba k vrstevnici 278 m n. m. Objevené sídliště doplňuje poznatky o neolitických lokalitách v údolí potoka Doubravky a v širším pojetí také Mohelnicka (Nekvasil 1963, 11–12).

Miroslav Daňhel

Literatura

Nekvasil, J. 1963: *Pravěk Mohelnicka*. Mohelnice, 11–12.

Resumé

Úsov (Bez. Šumperk). „Pančava“. Bei Rettungsgrabung war eine grosse Siedlung (etwa 120 Objekte, mehr als 4 Hektare) der späte LBK dokumentiert.

Velatice (okr. Brno-venkov)

„Velatický Široký“. Neolit. Lnk. Sídliště. Záchranný výzkum.

RD M. Janovová, p. č. 1164/2, 1164/3 a 1167/4 (GPS: 49°12‘5.78“S, 16°44‘58.97“V).

Při hloubení základových pasů pro rodinný domek byly porušeny sídlištní jámy. Z okolních hromad a výplní jam byla získána keramika z období starého neolitu.

RD P. Drozd, p. č. 2024/9 a 2024/1 (GPS: 49°12‘4.01“S, 16°44‘58.21“V).

Během výkopů v základech pro rodinný domek byly zachyceny výplně zahloubených objektů, z nichž některé poskytly keramiku, mazanici a BI z období starého neolitu.

RD F. Horáková, p. č. 2025/6, 2025/7 a 2028/2 (GPS: 49°12‘2.34“S, 16°44‘57.51“V).

V základových pasech pro budoucí rodinný dům bylo zachyceno 7 objektů ze starého neolitu s početnými zlomky keramiky kultury s Lnk. Bohatší kolekce keramiky byla získána také z okolních hromad a deponie ornice.

Petr Kos

Resumé

Velatice (Bez. Brno-venkov). „Velatický Široký“. Linienbandkeramik. Siedlung. Rettungsgrabung.

Zástřizly (okr. Kroměříž)

„Záviška“. MMK. Sídliště. Záchranný výzkum. Sběr.

Během postupujícího výzkumu při rozsáhlé záchranné akci v rámci stavby Lokálního biocentra Záviška bylo zjištěno, že zkoumaná lokalita nebyla osídlena pouze v době laténské a v období raného až vrcholného středověku (viz kapitoly Doba železná a Středověk a novověk), ale i v dobách starších. Za nejstarší možné doklady antropogenní aktivity můžeme na lokalitě považovat náhodné nálezy několika keramických střepů a kamenné broušené sekerky náležící pravděpodobně kultuře s moravskou malovanou keramikou, které byly učiněny soustavným sběrem prováděným v průběhu celého výzkumu. Tyto neolitické nálezy se koncentrovaly zejména na levém břehu potoka Prusinovky na návrší ve východní části zkoumaného prostoru. Vzhledem k rozsáhlé ploše a trvání stavební činnosti bude výzkum pokračovat i v roce 2012.

Marek Lečbych

Resumé

Zástřizly (Kroměříž Dist.). A collection of a few ceramic sherds (MPW) was gathered during a rescue excavation by a surface survey.

Zlín (k. ú. Malenovice, okr. Zlín).

„Mezicestí“. LnK. Sídliště/kulturní vrstva. Záchranný výzkum.

Stavba byla realizována na ploše parkoviště u obchodního komplexu CENTRO, při jehož budování v roce 2003 již probíhal archeologický dohled a výzkum. Tehdy však byla provedena pouze skrývka ornice a jelikož se v místě nacházela silná kulturní vrstva (60–110 cm), bylo provedeno několik sondáží, při kterých bylo zjištěno, že pravěké zahloubené situace jsou zapuštěny do této vrstvy a nejsou (až na výjimky obsahující větší koncentrace artefaktů) vůči ní barevně odlišitelné. Protože stavba parkoviště nevyžadovala hlubší zásahy do terénu, byly tehdy archeologické situace pod vrstvou ve své většině ponechány.

V prostoru nově budované přístavby nazvané CENTRO IV neprobíhala skrývka nadložních vrstev (plochu výzkumu lze vymezit na ZM ČR 1:10 000 25-31-24 koordináty 249/102, 257/103, 257/94 a 252/93 od Z/J s.č.). Vznikající budova byla postavena na betonových sloupech (pilotech), pro které bylo v prostoru stavby vyhloubeno více než 50 základových patek, jejichž hloubka dosahovala místy více než 2 m. Na vzniklých profilech byla jasně patrná stávající stratigrafická situace. Na povrchu byla zjištěna navážková souvrství (povrch parkoviště, podkladní vrstvy a dorovnávky), jejichž mocnost dosahovala místy až 1,1 m. Pod těmito vrstvami byla zřetelná výše zmíněná neporušená kulturní vrstva. Následovalo geologické podloží okrového odstínu, do kterého byly zapuštěny objekty projevující se převážně tmavě hnědošedou barvou.

Výzkum spočíval v dokumentaci a vzorkování profilů jednotlivých patek, ve kterých byly zjištěny archeologické situace. V některých případech (tam kde to bylo možné) byly objekty zkoumány pod úroveň vyhloubené patky, případně mimo její půdorys dobírány. Ve dvou případech byly dokonce zachyceny sondáže prováděné na

Obr. 14. Zlín. K. ú. Malenovice. Sídlištní jáma zachycená v základovém výkopu.
Abb. 14. *Zlín. Bez. Malenovice. Siedlunghöhle aufgedeckt in der Grüben für den Unterbau.*

lokalitě při výzkumu v roce 2003. Celkem bylo v jámách pro piloty zachyceno 40 sídlištních objektů.

Další práce při nichž byly zachyceny archeologické objekty spočívaly v budování kanalizace před východní stěnou budovy. Aby nedošlo k narušení archeologických situací, byla zde v trase kanalizace odkryta plocha o šířce cca 3 m až na geologické podloží (resp. nejprve na kulturní vrstvu, ve které však nebylo možné rozpoznat archeologické situace). Bylo zde zachyceno celkem 11 zahloubených objektů, které byly prozkoumány.

Sledovány byly také práce při přeložkách inženýrských sítí v severní části staveniště. Většina výkopů nezasahovala do hloubky, kde by mohly být zničeny archeologické objekty, při realizaci přeložky plynovodu se však podařilo zachytit na profilech dalších 10 pozůstatků zahloubených objektů.

Díky výzkumu se podařilo rozšířit nálezový fond z polohy „Mezicestí" a znovu se potvrdila výjimečnost této pravěké lokality, která jistě patří k nejbohatším ve zlínském regionu. Je také nutné zdůraznit, že na lokalitě jsou i nyní pod prostorem zastavěných ploch uchovány archeologické situace, které by mohly být odkryty či porušeny stavební činností.

Během výzkumu v roce 2011 se podařilo prozkoumat přes 60 archeologických situací (většinou zahloubených objektů), z nichž se větší část podařilo blíže chronologicky zařadit, zbytek lze datovat jen rámcově do pravěkého období. Část nálezového fondu (ze 17 objektů) náleží kultuře s lineární keramikou, podle specifické výzdoby hlavně do fáze 1b.

Ivan Čižmář

Resumé

Zlín (Kat. Malenovice, Bez. Zlín). „Mezicestí". LBK. Siedlung/Kulturschicht. Rettungsgrabung

Želešice (okr. Brno-venkov)

„V Hojnarkách". MMK. Výrobní areál. Povrchový průzkum.

Lokalita se nachází při úpatí jižního svahu vrchu sv. Peregrína západně obce, v nadmořské výšce 314-310 m, v okolí geografické souřadnice N49°07.248' E16°32.863' (WGS-84). Při povrchových průzkumech v průběhu roku 2011 jsme zde získali drobnou kolekci štípané kamenné industrie, polotovarů broušené kamenné industrie, keramického materiálu a zlomek zrnotěrky, pravděpodobně granodioritu.

Přesná podoba lokality ani její rozsah není znám a nelze ho v současné době blíže specifikovat, neboť v tomto prostoru je obděláván pouze úzký pruh země (40 m) a okolní polohy jsou zatravněny.

Kolekce štípané industrie sestává z úštěpů (9 ks), zlomků čepelí (2 ks), jader (3 ks) a zlomků (8 ks). Nástroje jsou zastoupeny distálním zlomkem škrabadla a proximálním zlomkem čepele s vrubem, oboje z rohovce typu Krumlovský les.

Surovinově je kolekce kamenné štípané industrie tvořena rohovcem typu Krumlovský les, jedním kusem je zastoupen rohovec Stránská skála.

Keramický soubor je tvořen pouze pěti silně poškozenými střepy bez možnosti bližšího určení a zoomorfní hlavičkou (obr. 15).